

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město

Tel. 257 042 094, e-mail: arbitr@finarbitr.cz

www.finarbitr.cz

Evidenční číslo: FA/5105/2014
Registrační číslo (uvádějte vždy v korespondenci): 638/SU/2013

N á l e z

Finanční arbitř příslušný k rozhodování sporů podle § 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 12. 11. 2013 podle § 8 zákona o finančním arbitrovi na návrh ■ (dále jen „Navrhovatel“), proti společnosti Rychlý Credit s. r. o., IČO 24250384, se sídlem Holečkova 789/49, 150 00 Praha 5 - Smíchov, zapsané v obchodním rejstříku vedeném u Městského soudu v Praze, oddíl C, vložka 197320 (dále jen „Instituce“), vedeném podle § 24 zákona o finančním arbitrovi podle tohoto zákona s přiměřeným použitím zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), o vrácení částky 6.000,- Kč, takto:

- I. Instituce, Rychlý Credit s. r. o., IČO 24250384, se sídlem Holečkova 789/49, 150 00 Praha 5 - Smíchov, je povinna navrhovateli, ■, zaplatit částku 6.000,- Kč (slovy: šest tisíc korun českých), a to ve lhůtě 3 dnů ode dne právní moci tohoto nálezu.**
- II. Instituce, Rychlý Credit s. r. o., je podle § 17a zákona o finančním arbitrovi povinna zaplatit sankci ve výši 15.000 Kč (slovy: patnáct tisíc korun českých), protože arbitř v nálezu vyhovuje návrhu navrhovatele, ■. Sankci je instituce, Rychlý Credit s. r. o., povinna uhradit ve lhůtě do 15 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto nálezu na účet Kanceláře finančního arbitra vedený u České národní banky, č. 19-3520001/0710, var. symbol 6382013, konst. symbol 558.**

O d ů v o d n ě n í :

1. Předmět řízení před finančním arbitrem a zkoumání podmínek řízení

Navrhovatel se v řízení domáhá vrácení částky 6.000,- Kč z titulu odstoupení od smlouvy o zprostředkování spotřebitelského úvěru.

Finanční arbitř při zkoumání podmínek řízení z předložených podkladů zjistil, že Navrhovatel uzavřel s Institucí dne 12. 9. 2013, za kterou smlouvu podepsal poradce č. 86, Smlouvu č. ■, ve které se Instituce zavázala vykonávat „úplatnou činnost směřující k tomu, aby měl Klient příležitost uzavřít smlouvu o finančním produktu s věřitelem.“ Navrhovatel se naproti tomu zavázal za tuto činnost uhradit Instituci „vratnou zálohu, jakožto cenu za činnost finanční

společnosti, a to ve výši 6.000,- Kč v hotovosti, v den podpisu této Smlouvy do rukou zástupce Finanční společnosti nebo vložení na účet společnosti...“ (dále jen „Smlouva č. ■“).

Finanční arbitr v rámci zkoumání podmínek řízení shledal, že Smlouva č. ■ představuje smlouvu, ve které se zprostředkovává příležitost uzavřít smlouvu o spotřebitelském úvěru. Smlouva č. ■ byla uzavřena za účinnosti zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“), a není ve smyslu ustanovení § 2 tohoto zákona smluvním vztahem vyloučeným z jeho působnosti.

Ze shromážděných podkladů finanční arbitr nezjistil, že by Navrhovatel ve smluvním vztahu s Institucí vystupoval jako fyzická osoba, která jedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání. Finanční arbitr považuje Navrhovatele pro účely tohoto řízení za spotřebitele ve smyslu ustanovení § 3 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi.

Instituce v průběhu řízení vznesla námitku nepřislušnosti finančního arbitra k rozhodování sporu, protože právní vztah s Navrhovatelem neodpovídá § 1 zákona o finančním arbitrovi, neboť byla ve věci sepsána příkazní smlouva (tj. Smlouva č. ■), ve které Instituce vystupuje jako příkazník, nikoli jako zprostředkovatel. Instituce dále doplňuje, že není ani poskytovatelem platebních služeb a navrhuje, aby řízení bylo zastaveno podle § 9 písm. a) zákona o finančním arbitrovi.

Finanční arbitr z veřejně přístupného obchodního rejstříku a rejstříku živnostenského podnikání zjistil, že Instituce je obchodní společností, která je držitelem živnostenského oprávnění s předmětem podnikání „*Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona*“ s datem vzniku oprávnění dne 18. 7. 2012 na dobu neurčitou, obory živnosti zprostředkování obchodu a služeb a velkoobchod a maloobchod, druh živnosti volná. Instituce tedy v době uzavření Smlouvy č. ■ nedisponovala podnikatelským oprávněním oprávněna poskytovat nebo zprostředkovat spotřebitelský úvěr.

Finanční arbitr se zaměřil na to, zda Instituce vystupovala v závazku s Navrhovatelem založeném Smlouvou č. ■ jako instituce ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) zákona o finančním arbitrovi, tedy zda vystupovala jako věřitel nebo zprostředkovatel při nabízení, poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru, ačkoli k tomu neměla oprávnění. Zákon o finančním arbitrovi nevymezuje věřitele a zprostředkovatele spotřebitelského úvěru, definici těchto pojmů je tedy nutné hledat v zákoně o spotřebitelském úvěru.

Zákon o spotřebitelském úvěru definuje v § 3 písm. b) věřitele jako „*osobu nabízející nebo poskytující spotřebitelský úvěr v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.*“ Zprostředkovatel spotřebitelského úvěru je poté vymezen v § 3 písm. c) jako „*osoba, která není věřitelem a která v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání za odměnu nabízí spotřebiteli možnost uzavřít smlouvu, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, s věřitelem nebo mu pomáhá tuto smlouvu uzavřít nebo jí jménem věřitele uzavírá.*“

Podle ustanovení § 3a zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění účinném v době uzavření Smlouvy č. ■, platí, že „*[p]ovaha nebo platnost právního úkonu není dotčena tím, že určité osobě je zakázáno podnikat nebo že nemá oprávnění k podnikání*“. Finanční arbitr

shodně jako odborná veřejnost (viz např. komentář k citovanému ustanovení publikovaný v právní databázi ASPI) zastává názor, že z hlediska určení právního režimu závazkového právního vztahu vzniklého na základě právního úkonu při neoprávněném podnikání je třeba na neoprávněného podnikatele pohlížet, jako by byl podnikatelem oprávněným, a na jeho činnost jako na činnost, ke které dochází při oprávněné podnikatelské činnosti.

Pro kvalifikaci osoby věřitele či zprostředkovatele spotřebitelského úvěru tedy není rozhodné, zda tato osoba je držitelem živnostenského oprávnění, které je označené v příloze č. 2, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání jako „*poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru.*“ ani jeho označení jako smluvní strany. Rozhodný je v takovém případě obsah činnosti, kterou Instituce ve vztahu k Navrhovateli vykonávala, resp. se zavázala vykonat.

Finanční arbitr je proto i s ohledem na závazek Instituce vyjádřený ve Smlouvě č. ■ toho názoru, že Instituce ve vztahu k Navrhovateli vystupovala jako zprostředkovatel spotřebitelského úvěru, neboť se zavázala k jednání, které spočívalo v tom, že bude za úplatu vyvíjet činnost, na jejímž základě Navrhovateli vznikne možnost uzavřít smlouvu o spotřebitelském úvěru.

Na základě výše uvedeného je tedy Instituce institucí ve smyslu ustanovení § 3 písm. c) zákona o finančním arbitrovi a je pasivně legitimovaná ve sporu s Navrhovatelem.

Finanční arbitr tedy námitku Instituce odmítá a konstatuje, že je příslušný k rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí, neboť se jedná o spor mezi zprostředkovatelem a spotřebitelem při zprostředkování spotřebitelského úvěru podle ustanovení § 1 odst. 1 písm. c) ve spojení s ustanovením § 3 odst. 1 písm. c) a odst. 2 a 3 zákona o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle ustanovení § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dána pravomoc českého soudu.

4. Tvrzení Navrhovatele

Navrhovatel tvrdí, že po vyplnění on-line žádosti o úvěr u několika finančních institucí obdržel textovou zprávu se sdělením, že žádost o úvěr byla schválena a bude mu poskytnut úvěr ve výši 40.000,- Kč s měsíční splátkou 777,- Kč na dobu 7 let. Následující den byl Navrhovatel opětovně informován o tom, že jeho žádost o úvěr byla schválena, současně mu byla navržena schůzka v kanceláři Instituce na adrese Na Poříčí 41, Praha 1. Instituce Navrhovateli sdělila, že po něm při podpisu smlouvy bude požadovat úhradu Vratné zálohy ve výši 6.000,- Kč, neboť Navrhovatel je veden v databázi SOLUS. Navrhovatel byl ujištěn, že tato záloha mu bude po 3 měsících řádného splácení úvěru vrácena.

Navrhovatel při osobní schůzce s Institucí podepsal Smlouvu č. ■, zaplatil Vratnou zálohu a předal Instituci kopie všech požadovaných dokumentů, a to kopii občanského průkazu, kopii řidičského průkazu, nájemní smlouvu a kopie posledních faktur k prokázání příjmu.

Navrhovatel dále tvrdí, že po návratu domů si Smlouvu č. ■ znova přečetl a zjistil, že je v ní řada nejasností a že je v rozporu s informacemi, které na osobní schůzce obdržel. Navrhovatel proto Instituci kontaktoval, avšak bez úspěchu.

Poté, co na internetu Navrhovatel zjistil, že s Institucí je řada jejich klientů nespokojena, zaslal Instituci Odstoupení od Smlouvy č. ■ se žádostí o navrácení Vratné zálohy. Instituce na Odstoupení reagovala vyúčtováním služeb, které přesahuje výši Vratné zálohy a výzvou k úhradě. V následné komunikaci mezi smluvními stranami pak Instituce na svých nárocích setrvala.

6. Tvrzení Instituce

Instituce tvrdí, že Smlouva č. ■ uzavřená s Navrhovatelem je smlouvou příkazní podle § 724 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů. Tato smlouva je smlouvou úplatnou a Instituce má nárok na smlouvenou odměnu i v případě, že Navrhovatel od uzavřené Smlouvy č. ■ odstoupí. Instituce dodává, že uhrazené prostředky jsou zálohou a byly v souladu se Smlouvou o zprostředkování řádně vyúčtovány.

7. Pokus o smír

Finanční arbitr v souladu s ustanovením § 1 zákona o finančním arbitrovi vyzval účastníky řízení ke smírnému vyřešení sporu. Smírného řešení mezi stranami sporu se s ohledem na rozdílná stanoviska účastníků sporu nepodařilo dosáhnout.

8. Dokazování a právní posouzení

Finanční arbitr podle ustanovení § 12 odst. 1 a 3 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními předpisy. Finanční arbitr při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné důkazy. Finanční arbitr všechny navržené a jím shromážděné důkazy provedl, když hodnotil každý důkaz jednotlivě a všechny v jejich vzájemné souvislosti, a uvážil o nich takto.

Předmětem sporu mezi Navrhovatelem a Institucí je nárok Navrhovatele na vrácení Vratné zálohy a s tím spojené určení platnosti odstoupení od Smlouvy č. ■.

Finanční arbitr má pro účely tohoto řízení za prokázané, že strany sporu uzavřely dne 12. 9. 2013 Smlouvy č. ■. Finanční arbitr má rovněž za prokázané, že Navrhovatel zaplatil dne 12. 9. 2013 Instituci Vratnou zálohu.

Finanční arbitr má dále za prokázané, že Navrhovatel zaslal Instituci Odstoupení, když obě strany sporu doložily jak toto Odstoupení, tak dopis ze dne 25. 9. 2013, kterým Instituce na Odstoupení reagovala.

Smlouva č. ■ byla uzavřena před nabytím účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „nový občanský zákoník“). Podle § 3028 odst. 1 uvedeného zákona se tímto zákonem „řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti“ přičemž podle odstavce 3 se právní poměry, na které se nevztahuje odstavce druhý (práva osobní, rodinná a věcná), a „vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona“ řídí dosavadními právními předpisy. Důvodová zpráva k tomuto ustanovení současně dodává, že se jedná o ustanovení kogentní povahy přejímající myšlenku

§ 763 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, které vyjadřuje zásadu, že zákony nepůsobí nazpět a proto se novým občanským zákoníkem řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne jeho účinnosti. Právní poměry založené smlouvami se mají podle třetího odstavce spravovat dosavadními právními předpisy až do svého zániku, a to především s ohledem na zásadu právní jistoty smluvních stran, které smlouvu uzavřely za určitých podmínek a v určitém právním prostředí a nemohly předpokládat, že dojde ke změně právní úpravy.

Při posuzování platnosti závazkových vztahů ze Smlouvy č. ■■■, jejích ustanovení a práv a povinností z nich plynoucích bude finanční arbitr tedy aplikovat právní úpravu účinnou v době před novým občanským zákoníkem, tedy příslušná ustanovení zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném ode dne uzavření Smlouvy č. ■■■ do 31. 12. 2013 (dále jen „občanský zákoník“).

Na Smlouvu č. ■■■ je v tomto případě nutno nahlížet zároveň jako na smlouvu spotřebitelskou, jelikož naplňuje znaky spotřebitelské smlouvy uvedené v ustanovení § 52 občanského zákoníku, kdy na jedné straně stojí Instituce jako osoba, která při uzavírání a plnění jedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, a na straně druhé Navrhovatel jako spotřebitel, tedy fyzická osoba, která při uzavírání a plnění Smlouvy č. ■■■ nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.

a. Obsah Smlouvy č. ■■■ a Smluvních podmínek

V čl. I., bodě 1. Smlouvy č. ■■■ Navrhovatel prohlásil, že „*hodlá uzavřít s věřitelem smlouvu o půjčce či úvěru nebo o jiném finančním produktu (dále jen Smlouva o finančním produktu) ve výši 40.000,- Kč, na dobu 7 let, s měsíční splátkou ve výši 777,- Kč, úrokovou sazbou ve výši RPSN 7% až 29%.*“

V čl. III. Smlouvy č. ■■■ se Navrhovatel zavázal „*sdělit Finanční společnosti nezbytné informace pro plnění předmětu smlouvy.*“ Dále mezi závazky Navrhovatele ze Smlouvy č. ■■■ patří „*v průběhu trvání Smlouvy bezodkladně oznámit Finanční společnosti jakékoliv změny informací, popřípadě sdělit Finanční společnosti další nezbytné informace pro uzavření Smlouvy o finančním produktu.*“ V čl. III., bod 3. Smlouvy č. ... udělil Navrhovatel Instituci souhlas „*se sdělením informací věřiteli, případně třetí osobě, jež jedná s věřitelem, a to v rozsahu nezbytném pro plnění předmětu Smlouvy.*“ Navrhovatel prohlásil, že „*výslovně souhlasí s poskytnutím svých osobních údajů sdělených Finanční společnosti před uzavřením této Smlouvy i v jejím průběhu ke zpracování návrhu smlouvy o finančním produktu.*“

V čl. III., bod 2. Smlouvy č. ■■■ Navrhovatel prohlásil, že „*před podpisem Smlouvy se seznámil se Smluvními podmínkami Finanční společnosti, řádně jim porozuměl a souhlasí se všemi jejími ustanoveními bez výtek, přičemž tyto Smluvní podmínky jsou považovány za součást Smlouvy.*“

Instituce je podle odst. V. bodu 1. Smluvních podmínek zavázána „*aktivně vyhledávat případné věřitele, kteří mají zájem uzavřít Smlouvu o finančním produktu s Klientem a postupovat při tom s odbornou péčí v souladu s jemu známými zájmy a pokyny Klienta.*“

Vratné záloze, kterou Navrhovatel zaplatil Instituci, se věnuje čl. II., bod 2. Smlouvy č. ■, který stanoví, že „klient se zavazuje za činnost uvedenou v bodě I. Smlouvy uhradit Finanční společnosti vratnou zálohu, jakožto cenu za činnost Finanční společnosti, a to ve výši 6.000,- Kč v hotovosti, v den podpisu této Smlouvy do rukou zástupce Finanční společnosti nebo vložení na účet společnosti.“

Odstavec VI. Smluvních podmínek se pak věnuje ukončení Smlouvy č. ■, když v bodě 1. je stanoveno, že „Smlouvu lze ukončit písemnou výpovědí doručenou druhé Smluvní straně na adresu uvedenou v záhlaví Smlouvy s výpovědní lhůtou v délce 30 dní, která začíná běžet v den přijetí výpovědi.“ V bodě 2. Tohoto odstavce je dále zakotvena povinnost učinit tuto výpověď písemně. V bodě 3. se strany dohodly, „že v případě, že bude Smlouva ukončena dříve, než dojde k uzavření Smlouvy o finančním produktu, je Finanční společnost oprávněna započíst na vrácení Zálohy své náklady, které vynaložila na plnění předmětu Smlouvy, a to ve výši, která odpovídá výši Zálohy.“

b. Platnost Smlouvy č. ■

Smlouva č. ■ byla uzavřena dne 12. 9. 2013, tedy již za účinnosti zákona o spotřebitelském úvěru, a to ve znění zákona č. 43/2013 Sb., kterým se mění zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů a který nabyl účinnosti dne 25. 2. 2013 (dále jen „novela zákona o spotřebitelském úvěru“).

Zákon o spotřebitelském úvěru v původním znění byl přijat v souvislosti s plněním povinnosti České republiky, jako členského státu Evropské unie, transponovat do svého právního řádu směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. 4. 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS (dále jen „Směrnice 2008/48/ES“).

Znění zákona o spotřebitelském úvěru před jeho novelou neobsahovalo ustanovení upravující náležitosti smlouvy o zprostředkování spotřebitelského úvěru ani právo spotřebitele od takové smlouvy odstoupit. Stejně tak neobsahuje úpravu práva spotřebitele na odstoupení od smlouvy o zprostředkování spotřebitelského úvěru nebo obligatorní náležitosti takové smlouvy Směrnice 2008/48/ES.

Avšak po analýze stávající legislativy (jakož i s přihlédnutím k nízké finanční gramotnosti spotřebitelů), dospěl zákonodárce k závěru, že bylo nezbytné posílit ochranu spotřebitele na finančním trhu, a proto se rozhodl upravit i otázky, kterých se Směrnice 2008/48/ES nedotýká. Důvodová zpráva k novele zákona o spotřebitelském úvěru, která podává důvody, které vedly zákonodárce k přijetí takové právní úpravy, uvádí, že v „praxi bylo obvyklé, že nepřiliš poctiví zprostředkovatelé vyžádají od svého klienta nejdříve určitý peněžní obnos, který umožní zájemci dostat se ke spotřebitelskému úvěru. Následně se zprostředkovatel spotřebiteli již neozve a poskytnutí úvěru nesjedná. Spotřebitel se tak ocitá v bludném kruhu, kdy kvůli nedostatku finančních prostředků žádal o spotřebitelský úvěr, nejdříve zaplatil odměnu zprostředkovateli v řádu několika tisíc korun, a následně neměl šanci jakýkoli úvěr získat pro nečinnost zprostředkovatele.“

Důvodová zpráva pak doplňuje, že cílem novely bylo ve vztahu ke zprostředkovatelům spotřebitelských úvěrů především vyčištění trhu od neférových praktik, stejně jako zvýšení důvěry na trhu, dále pak nutnost přimět zprostředkovatele k oslovení potenciálních věřitelů ve

lhůtě 14 dní (v opačném případě přijdou odstoupením spotřebitele od smlouvy o zprostředkování o odměnu), jakož i snaha zamezit činnosti nepřiliš poctivých zprostředkovatelů, kteří tak přijdou o jednoduchý příjem sestávající se z inkasa poplatku za zprostředkování, aniž by se snažili nějakého poskytovatele spotřebitelského úvěru vůbec oslovit.

Novela zákona o spotřebitelském úvěru v § 17b tedy zavedla nejen právo spotřebitele odstoupit od smlouvy o zprostředkování spotřebitelského úvěru bez jakékoliv sankce, ale i povinnost zprostředkovatele podle § 17a o tomto právu spotřebitele informovat přímo ve smlouvě o zprostředkování. Novinkou byla rovněž obligatorní písemná forma smlouvy, jakož i v případě sjednání nároku zprostředkovatele na odměnu, povinnost uvést odměnu přímo ve smlouvě.

Důvodová zpráva k novele závěrem podtrhla, že nelze opomenout, že smlouva o zprostředkování úvěru není „zvláštní smluvní typ, ale obdobně jako v případě samotné smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, se jedná o režim, který dopadá na vztah mezi spotřebitelem a zprostředkovatelem, ať už je založen smlouvou příkazní, mandátní, smlouvou o zprostředkování apod. či jakoukoliv nepojmenovanou smlouvou.“

Podle ustanovení § 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru se zprostředkovatelem rozumí osoba, která není věřitelem a současně splňuje obě zákonem stanovené podmínky, tj. nabízí, popř. pomáhá spotřebiteli uzavřít smlouvu o spotřebitelském úvěru a za tuto činnost inkasuje od spotřebitele odměnu.

Po podrobném prozkoumání obsahu Smlouvy č. ■ a Smluvních podmínek finanční arbitr dospěl k závěru, že ačkoli byla Smlouva č. ■ označena jako smlouva příkazní s odkazem na ustanovení § 724 a násl. občanského zákoníku, činnost, ke které se Instituce zavázala, naplňuje znaky činnosti zprostředkovatele spotřebitelského úvěru ve smyslu § 3 písm. c) zákona o spotřebitelském úvěru. Pro takový závěr finančního arbitra svědčí zejména vzájemná práva a povinnosti, které jsou obsahem závazku založeného Smlouvou č. ■, tak jak je uvedeno shora.

Tvrzení Instituce o tom, že Smlouva č. ■ je smlouvou příkazní, stejně jako odkaz na tento smluvní typ obsažený v textu Smlouvy č. ■, chápe finanční arbitr jako snahu Instituce vyloučit závazek založený Smlouvou č. ■ z působnosti zákona o spotřebitelském úvěru a vyhnout se tak povinností, které tento zákon pro zprostředkovatele spotřebitelského úvěru zavádí. Ani takové prohlášení smluvních stran však nemůže ve zkoumaném případě obstát, neboť Smlouva č. ■, resp. z ní vyplývající práva a povinnosti odpovídají pojmovým znakům smlouvy o zprostředkování úvěru. Je proto na místě aplikovat na zkoumaný smluvní vztah zákon o spotřebitelském úvěru.

Finanční arbitr dále zkoumal, zda Smlouva č. ■ byla uzavřena platně s ohledem na požadavky, které na smlouvu, v níž se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, kladou relevantní právní předpisy, tedy občanský zákoník a zvláštní úprava obsažená v zákoně o spotřebitelském úvěru.

Ustanovení § 17a odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru stanoví, že „smlouva, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, musí být mezi zprostředkovatelem a spotřebitelem uzavřena písemně a musí obsahovat informaci o právu

spotřebitele na odstoupení od této smlouvy podle § 17b. Má-li odměnu zprostředkovatele platit spotřebitel, musí být odměna v této smlouvě dohodnuta.“

Obligatními náležitostmi smlouvy o zprostředkování spotřebitelského úvěru jsou tedy její písemnost a uvedení informace o právu na odstoupení. V případě že je sjednána odměna ze zprostředkování, kterou hradí zájemce o úvěru, pak i její uvedení ve smlouvě o zprostředkování. Následek nesplnění těchto podmínek upravuje § 17a odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru, který stanoví, že „pokud smlouva, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, nebyla uzavřena v souladu s odstavcem 1, je neplatná.“

Ustanovení § 17b odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru tedy stanoví, že „spotřebitel může od smlouvy, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, odstoupit bez uvedení důvodů a bez jakékoli sankce ve lhůtě 14 dnů ode dne uzavření této smlouvy, pokud do té doby nedošlo na jejím základě k uzavření smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr“. Odstavec 2 pak doplňuje, že „od smlouvy, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, lze odstoupit podle odstavce 1 písemně, a to v souladu s informací uvedenou v této smlouvě o právu na odstoupení. Lhůta pro odstoupení je považována za zachovanou, je-li odstoupení odesláno zprostředkovateli nejpozději v poslední den lhůty“.

Finanční arbitr po podrobném zkoumání smluvní dokumentace konstatuje, že Smlouva č. ■■■ ani Smluvní podmínky neobsahují informaci o právu Navrhovatele odstoupit od Smlouvy č. ■■■ do 14 dnů ode dne jejího uzavření bez uvedení důvodů a bez jakékoliv sankce.

Finančnímu arbitrovi proto nezbyvá než uzavřít, že Smlouva č. ■■■ neobsahuje zákonem stanovené obligatorní náležitosti smlouvy o zprostředkování spotřebitelského úvěru, a proto nemohla být platně uzavřena a je podle § 17a odst. 3 zákona o spotřebitelském úvěru neplatná *ex tunc*.

Pro objektivní rozhodnutí tohoto sporu pak již není nezbytné dále zkoumat, zda Navrhovatel platně odstoupil od Smlouvy č. ■■■, neboť smluvní vztah je neplatný od počátku.

9. K výroku nálezů

Finanční arbitr shledává, že Smlouva č. ■■■ nebyla platně uzavřena. Plnění z neplatného úkonu je ve smyslu § 451 odst. 2 občanského zákoníku bezdůvodným obohacením. Podle ustanovení § 457 pak platí, že „je-li smlouva neplatná nebo byla-li zrušena, je každý z účastníků povinen vrátit druhému vše, co podle ní dostal.“

Navrhovatel tedy zaplatil Vratnou zálohu na základě neplatného právního úkonu a Instituce se tak ve smyslu ustanovení § 451 odst. 2 občanského zákoníku na úkon Navrhovatele bezdůvodně obohatila. Instituce je proto povinna na základě ustanovení § 457 občanského zákoníku vrátit Navrhovateli vše, co podle neplatné Smlouvy č. ■■■ dostala, tj. částku ve výši 6.000,- Kč, a to ve lhůtě určené za tímto účelem Instituci ve výroku I. tohoto nálezů.

Jelikož finanční arbitr v nálezů vyhověl Navrhovateli, ukládá zároveň Instituci ve výroku II. tohoto nálezů v souladu s ustanovením § 17a zákona o finančním arbitrovi sankci. Toto ustanovení pak zároveň stanoví výši ukládané sankce, která činí 10 % z částky, kterou je Instituce podle nálezů povinna zaplatit Navrhovateli, přičemž pokud je takto vypočtená

sankce nižší než 15.000,- Kč, je finanční arbitr povinen uložit sankci právě ve výši 15.000,- Kč. Finanční arbitr proto v řízení uložil sankci na této spodní hranici. Sankce je příjmem státního rozpočtu a Instituce je povinna ji zaplatit ve lhůtě a způsobem uvedeným ve výroku tohoto nálezu.

Finanční arbitr na základě všech výše uvedených skutečností rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto nálezu.

P o u č e n í :

Účastník řízení může proti tomuto nálezu podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi podat do 15 dnů od jeho doručení tomuto účastníku řízení písemně odůvodněné námitky k finančnímu arbitrovi, přičemž platí, že včas podané námitky mají odkladný účinek.

Tento nález je podle § 17 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi v případě, že Instituce dobrovolně nesplní povinnost tímto nálezem uloženou, soudně vykonatelný podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů, jakmile uplyne lhůta k plnění v tomto nálezu Instituci uložená.

V Praze dne 2. 7. 2014

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr